

**VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA,
MARIBOR**

DIPLOMSKO DELO

**POSTOPEK PRIDOBIVANJA BANČNE
GARANCIJE KOT INSTRUMENTA
ZAVAROVANJA POGODBENE
OBVEZNOSTI ZA
PRAVNE OSEBE**

Kandidatka: Polona Repič

Študentka študija ob delu

Številka indeksa: 11190122447

Program: računovodja

Mentorica: dr. Vlasta Črčinovič-Krofič

Maribor, julij 2011

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana, Polona Repič, št. indeksa 11190122447, izjavljam, da sem avtorica diplomskega dela z naslovom Postopek pridobivanja bančne garancije kot instrumenta zavarovanja pogodbene obveznosti za pravne osebe, ki sem ga pisala pod mentorstvom dr. Vlaste Črčinovič Krofič.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo diplomsko delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje drugih del oz. misli, kot moje lastno, kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah; UL št. 16/2007; (v nadaljevanju ZAPS), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32. Členom ZAPS dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Maribor, julij 2011

Podpis: _____

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem svoji mentorici dr. Vlasti Črčinovič-Krofič za pomoč in strokovno vodenje pri izdelavi diplomskega dela.

Prav tako iskrena hvala gospe ravnateljici mag. Mirjani Ivanuša-Bezjak za pomoč in spodbudo pri študiju ter pisanju diplomskega dela.

Hvala gospodu Francetu Ivančiču za lektoriranje diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi svoji družini za vso pomoč, podporo, spodbudo, razumevanje in potrpljenje v času študija ter pisanja diplomskega dela.

Hvala tudi vsem ostalim, ki ste mi kakorkoli pomagali in stali ob strani med študijem in pisanjem diplomskega dela.

POVZETEK

Bančna garancija pomeni samostojno in nepreklicno obveznost banke – garanta, da bo upravičencu po garanciji izplačala na garanciji naveden znesek v primeru, da naročnik garancije ne bi izpolnil obveznosti iz osnovne pogodbe, ki jo je sklenil z upravičencem. Garancija je vedno izražena v denarni obliki in njena obveznost se obravnava ločeno od obveznosti glavnega dolžnika.

Bančne garancije so se razvile zaradi zahtev hitro razvijajoče se mednarodne trgovine v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Danes se uporabljajo tako v mednarodnem kot domačem poslovnem okolju. Glavna prednost, ki jo ponuja bančna garancija za upravičenca, je, da se izogne tveganju nelikvidnosti in plačilne nesposobnosti svojega pogodbenega partnerja ter enostavna in hitra unovčljivost, če pogodbeni partner ne izpolni dogovorjenih obveznosti. Je pa razmeroma drag instrument zavarovanja, saj so stroški izdaje in vodenja bančnih garancij lahko zelo visoki, zato niso vedno najprimernejši način zavarovanja. Za podjetje je torej smiselno, da preuči tudi druge, ugodnejše oblike zavarovanja pred tveganji.

V diplomskem delu so podrobneje predstavljene vrste bančnih garancij ter njihove značilnosti. Prav tako so pojasnjena pravna razmerja, do katerih pride pri poslovanju z bančnimi garancijami.

V praktičnem delu je okvirno prikazan postopek pridobitve bančne garancije v banki X za pravne osebe, ki dokazuje, da je za pridobitev garancije potrebno predložiti raznovrstno dokumentacijo s strani podjetja – naročnika garancije. Na podlagi zbrane dokumentacije namreč banka preveri boniteto podjetja in resnost posla, za katerega se zahteva garancija. Prikazan je tudi postopek odločanja o izdaji garancije s strani banke in potek njene izdaje. Prav tako so pojasnjeni postopek in pogoji unovčevanja garancije ter pojem veljavnosti bančne garancije.

Ključne besede: bančna garancija, poslovna tveganja, bančno zavarovanje, mednarodno poslovanje.

ABSTRACT

Bank guarantee is an independent and binding obligation of the bank – the guarantor to the beneficiary after the warranty honoured the guarantee amount, in case that the contracting authority guarantees, not fulfilled the obligations laid down in the basic contract, which it has concluded with the beneficiary. Warranty is always expressed in monetary terms and its obligations shall be treated separately from the main obligations of the debtor.

Bank guarantees have developed due to the requirements of the rapidly evolving international trade, in the 1960s. Today, it is used both in international and domestic business environment. The main advantage offered by a bank guarantee for the beneficiary is to avoid the risk of not be paid and insolvency of its contractual partner, and the simple and rapid realisation, if the contractor fails to fulfil the agreed obligations. But they are relatively expensive insurance instrument, as expenses of the issue and maintenance of bank guarantees can be very high, so are not always the most appropriate way of insurance. The company is then appropriate to consider other, more favourable forms of insurance against the risks.

In this diploma work are presented in greater detail the types of bank guarantees and their characteristics. It is also clarifies the legal relationships that arise when dealing with bank guarantees.

In the practical part of the diploma is shown the process of obtaining a bank guarantee at bank X for legal persons, which shall indicate that the guarantee needs to be submitted for the acquisition with miscellaneous documents by the company-customer guarantee. On the basis of the collected documents, the bank checks the credit standing of the company and the severity of the transaction for which the guarantee shall be required. Below is the decision-making process on the issue of the guarantee by the bank and of course its issue. It also explains the procedure and conditions of encashing the guarantee and the concept of the validity of a bank guarantee.

Key terms: bank guarantee, business risks, bank insurance, international business.

KAZALO

1	UVOD	8
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve	8
1.2	Namen, cilji in osnovne trditve	9
1.3	Predpostavke in omejitve	9
1.4	Predvidene metode raziskovanja	9
2	OPREDELITEV BANČNIH GARANCIJ	10
2.1	Definicija bančne garancije	10
2.2	Nastanek in ekonomski razvoj garancij	11
2.3	Značilnosti bančnih garancij	12
2.4	Vsebina in oblika bančnih garancij	15
2.5	Vrste in delitev bančnih garancij	16
2.6	Pravna razmerja in subjekti bančnih garancij	28
3	POSTOPEK PRIDOBIVANJA BANČNE GARANCIJE ZA PRAVNE OSEBE V BANKI »X«	32
3.1	Vloga za izdajo garancije	33
3.2	Dokumentacija za odobritev garancije	33
3.3	Analiza zahtevka	36
3.4	Izdaja bančne garancije	40
3.5	Unovčitev bančne garancije	41
3.6	Veljavnost in prenehanje bančne garancije	42
4	SKLEP	43
5	SEZNAM LITERATURE	45

KAZALO SLIK

Slika 1: Delitev bančnih garancij.....	16
Slika 2: Vrste in delitev plačilnih garancij	17
Slika 3: Vrste in delitev storitvenih garancij	18
Slika 4: Direktna in indirektna garancija	22
Slika 5: Razmerja pri poslovanju z bančno garancijo	29
Slika 6: Postopek pridobitve bančne garancije.....	32

1 UVOD

1.1 *Opredelitev obravnavane zadeve*

V sodobnem gospodarskem okolju so prisotni velika plačilna nedisciplina in drugi neposlovni dogodki pri poslovanju med gospodarskimi subjekti, zaradi katerih je ogrožena uspešnost poslovanja podjetij in ki lahko privedejo podjetja tudi do likvidnostnih težav. Zato je pomembno za uspešno poslovanje poskrbeti, da se ob sklenitvi posla uspešno zavarujemo proti neizpolnitvi obveznosti druge stranke.

S tem namenom so se v praksi razvili številni finančni instrumenti, ki naj bi prenesli poslovna tveganja in zavarovali podjetja pred neizpolnitvijo posla. Eden izmed teh instrumentov je tudi bančna garancija, ki je v vsakdanjem poslovnem svetu pogosto uporabljena in zelo učinkovita.

Bančna garancija je instrument, ki pogodbenima strankama zagotavlja večjo varnost in zmanjšuje tveganje pri sklenitvi posla. Njena lastnost je abstraktnost, kar pomeni, da je popolnoma ločena od osnovnega posla. Če nalogodajalec garancije ne izpolni pogodbenih obveznosti v dogovorjenih rokih in na dogovorjen način, banka jamči, da bo uporabniku izplačala določen znesek. Izdajanje bančnih garancij za banke pomeni zelo donosen posel, saj jim ob razmeroma majhnem tveganju prinaša visok donos oziroma provizije, ki jih zaračunavajo za vodenje garancij, v praksi pa prihaja le redko do unovčenja garancij. V bankah zmanjšujejo tveganje pri izdajanju garancij s podrobno preučitvijo posla, za katerega se izdaja garancija, in s podrobno analizo poslovanja nalogodajalca za izdajo garancije, njegovo plačilno ter kreditno sposobnostjo. Na osnovi pridobljenih podatkov se nato banke odločajo za izdajo garancije ali pa tudi ne, če presodijo, da bi bile izpostavljene prevelikemu tveganju. Za izdano garancijo pa nato zahtevajo tudi ustrezno zavarovanje.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je predstaviti pojem bančne garancije in opredeliti njihov pomen, značilnosti ter uporabnost.

Osnovni cilj, ki ga želimo doseči, je prikaz teorije in prakse na področju izdajanja bančnih garancij, zato bomo:

- predstavili pomen bančnih garancij, njihove sestavine in značilnosti,
- predstavili vrste bančnih garancij,
- prikazali poslovanje z bančnimi garancijami,
- predstavili postopek pridobivanja bančne garancije.

V današnjih razmerah, ko narašča plačilna nedisciplina, se želijo poslovni partnerji pri sklepanju poslov zavarovati pred morebitnim tveganjem, kar jim omogoča prav bančna garancija, ki pomeni najbolj varno obliko zavarovanja pred tveganjem neizpolnitve pogodbeno določenih obveznosti. Primerna je za sklepanje poslov znotraj matične države kot tudi za mednarodno poslovanje. Uporaba bančnih garancij je jasna, njihova prednost pred drugimi instrumenti zavarovanja pa je v tem, da dobi upravičenec iz garancije hitro in precej enostavno izplačan garancijski znesek.

1.3 Predpostavke in omejitve

Pri izdelavi diplomskega dela se bomo omejili na literaturo, dostopno v knjižnicah, in internetne vire s spletnih strani slovenskih bank ter Uradnega lista RS.

Omeniti je treba tudi omejen dostop do podatkov v banki, saj gre za varovanje poslovnih skrivnosti. Zaradi zaupnosti podatkov tudi ne bomo navajali resničnih imen in nazivov udeležencev pri garancijskem poslu.

1.4 Predvidene metode raziskovanja

V diplomskem delu bomo uporabili predvsem metodo poslovne raziskave. Pri raziskovanju bomo uporabili deskriptivni pristop, v okviru katerega bomo uporabili metodo deskripcije, s katero bomo opisali in opredelili pojem bančne garancije, ter metodo kompilacije pri povzemanju spoznanj, stališč, sklepov in rezultatov drugih avtorjev.

2 OPREDELITEV BANČNIH GARANCIJ

2.1 *Definicija bančne garancije*

Bančna garancija je eden najbolj učinkovitih instrumentov zavarovanja terjatev. Je finančni produkt, ki pomaga odpravljati ali vsaj zmanjševati tveganje pri sklepanju poslov med pogodbenimi partnerji s pomočjo banke, ki izda garancijo.

Bančna garancije je garancija, s katero prevzema garant (banka) obveznost nasproti prejemniku (upravičenec iz garancije), da mu bo izpolnil obveznost, katere tretja oseba (naročnik garancije) ob zapadlosti ne bi izpolnila, če bodo izpolnjeni v garanciji navedeni pogoji (Resnik, 2006, 7; povz. po Ilešič et al., 1995, 385).

Za banko garancija predstavlja samostojno obveznost, ki pa ni odvisna od obveznosti dolžnika, za katerega je bila garancija izdana (Resnik, 2006, 7; povz. po Juhart et al., 1995, 63).

Pri bančni garanciji jamči banka, da bo izplačala določeni garancijski znesek v primeru, da glavni dolжник svoje obveznosti ni izpolnil v dogovorjenem roku in na dogovorjen način. Garancija se torej nanaša na neizpolnitev pogodbe. Obveznost garancijske banke se obravnava ločeno od obveznosti glavnega dolžnika; gre torej za samostojno bančno obljubo plačila. Garancija je vedno izražena v denarni obliki. Banka namreč ne more jamčiti, da bo glavni dolжник, za katerega se garancija daje, izpolnil pogodbeno obveznost do predvidenega roka, lahko samo obljubi, da bo plačala določen denarni znesek, če dolжник ne izpolni svoje obveznosti. V tem vidimo razliko med obveznostjo glavnega dolžnika, ki je dolžan izpolniti pogodbo naturalno in denarno, ter obveznostjo garancijske banke, ki se zaveže plačati garancijski znesek, če glavni dolжник ne izpolni dane obljube. Ker za obvezami glavnega dolžnika stoji močna finančna ustanova (banka), je bistveno zmanjšano zaupanje med poslovnima partnerjema (Zbašnik, 2001, 235).

V pravni teoriji in bančni praksi najdemo tudi opredelitev, da bančna garancija pomeni enostransko pogodbo med banko kot garantom in upnikom kot upravičencem po garanciji, s katero se banka obveže, da mu bo izplačala določen znesek v primeru, če glavni dolжник ne bi izpolnil svojih obveznosti (Štajner, 2006, 21; povz. po Kleiner, 1988, 10).

Bančna garancija pomeni nepreklicno, samostojno obveznost banke – garanta nasproti upravičencu po garanciji, da mu bo v primeru nalogodajalčeve neizpolnjene pogodbene obveznosti plačala določen znesek na prvi poziv. Obveznost garanta torej ni odvisna od obstoja obveznosti dolžnika iz temeljne pogodbe, odvisna je torej zgolj od vsebine garancije, zato govorimo o nevezanosti ali neakcesornosti garancije na temeljni posel (Štajner, 2006, 21–22; povz. po Čas Markovič, 2002, 46).

2.2 *Nastanek in ekonomski razvoj garancij*

V obdobju po II. svetovni vojni, ko se je zaradi potreb obnove razrušenih držav ter vključevanja številnih novih držav mednarodna trgovina razširila, so bili zaradi velikega povpraševanja predvsem ponudniki blaga in opreme tisti, ki so lahko narekovali pogodbene pogoje (Sadiković, 2009, 8).

Sčasoma se je svetovno tržišče uravnovesilo in do izraza so v večji meri pričeli prihajati tudi interesi kupcev (naročnikov, investitorjev). Le-ti so pričeli v varstvo svojih interesov od dobaviteljev zahtevati, da so pri njih ali pri banki položili določen gotovinski znesek, ki ga je kupec (investitor) lahko obdržal oziroma nanj posegel, če je menil, da pogodba ni bila pravilno izpolnjena, ne da bi se lahko stranka, ki je tak depozit dala, temu lahko upirala. Takšni stranki je preostalo le, da vrnitev položenega zneska zahteva preko sodišča, praviloma v državi kupca. Ti gotovinski depoziti seveda predstavljajo za uvoznika večkratno prednost in varnost, hkrati pomenijo tudi močno sredstvo pritiska v njegovih rokah (Sadiković, 2009, 8).

Ko je postalo breme gotovinskih pologov zaradi naraščajočega obsega trgovinskih, zlasti pa investicijskih poslov za izvajalce in dobavitelje pretežno tudi v finančnem (likvidnostnem) pogledu, so te depozite nadomestile bančne garancije, zlasti garancije na prvi pogled, ki so se pričele v praksi uveljavljati v šestdesetih letih, desetletje kasneje so že postale pravilo ter zlati v strojogradnji in gradbeništvu tudi pogoj, brez katerega ni bilo več mogoče računati na pridobitev posla (Sadiković, 2009, 8).

Medtem ko bančne garancije, zlasti tiste »na prvi poziv«, po eni strani pomenijo za upravičenca veliko varnost in mu omogočajo, da s to preprosto zahtevo doseže plačilo garantiranega zneska, po drugi strani prav tovrstne garancije predstavljajo za stranko, ki je morala takšno garancijo zagotoviti, veliko nevarnost v primeru zlorabe, to je v primeru, ko

bi upravičenec od banke zahteval plačilo v primeru, ko je bila pogodba v redu izpolnjena (Sadiković, 2009, 8–9; povz. po Robnik, 1994, 55).

Bančna garancija je produkt, ki se je razvil zaradi zahtev hitro razvijajoče se mednarodne trgovine (Sadiković, 2009, 9).

2.3 Značilnosti bančnih garancij

Bančne garancije imajo naslednje lastnosti (Sadiković, 2009, 9):

- brezpogojnost; edini pogoj je, da je upnik pozval za plačilo glavnega dolžnika, le-ta pa ni izpolnil svoje obveznosti; brezpogojnost opišemo s pojmom »na prvi poziv« ali »brez spora«; bančna garancija je torej prav tako samostojna plačilna obveznost;
- v predvidenem roku je bančna garancija nepreklicna, kar se mora v njej tudi izrecno omeniti; zahtevek za plačilo mora prispeti ali biti celo odposlan v predvidenem roku;
- bančna garancija je vedno denarna obveznost, celo takrat, kadar jamči izvedbo storitev ali del; garancija nikoli ne jamči dejanske izvedbe del, marveč zagotavlja denarno odškodnino, kadar se dela ne opravijo;
- so enostranski pravni posel; bančna garancija je enostranski (zavarovalni) posel, saj povzroči nastanek pravnega razmerja že izjava izdajatelja garancije;
- so enostransko obligacijsko razmerje, kar pomeni, da je samo garant oziroma izdajatelj bančne garancije zavezan opraviti izpolnitev; upravičenec ima pravico zahtevati izpolnitev obveznosti od garanta, sam pa nasproti garantu ni zavezan k izpolnitvi;
- vedno morajo biti izdane v pisni obliki.

Prednosti in slabosti bančnih garancij

Prednosti za upravičenca po bančni garanciji so naslednje (<http://www.hypo-alpe-adria.si/home.nsf/id/88>, dne 3. 4. 2011):

- z garancijo pridobi nepreklicno obveznost banke za plačilo na prvi poziv garancijskega zneska,
- izogne se tveganju nelikvidnosti in plačilne nesposobnosti svojega pogodbenega partnerja, saj razpolaga z obvezo prvovrstne banke za plačilo, vsebovano v garanciji.

Tudi za naročnika garancije pomeni ta določeno prednost, saj z izdano garancijo dokazuje pogodbenemu partnerju poslovno profesionalnost, resnost in finančno stabilnost, kar vse izhaja iz pripravljenosti banke, da bo po njegovem nalogu izdala svojo nepreklicno obvezo za plačilo na prvi poziv (<http://www.hypo-alpe-adria.si/home.nsf/id/88>, dne 3. 4. 2011).

Slabost bančne garancije kot načina zavarovanja je v tem, da je to razmeroma drag način zavarovanja plačila, saj banke za izdajo garancije zaračunavajo visoke provizije. Sama izdaja garancije pa zahteva z dolžnikove strani zagotovitev kritja za garantirani znesek, s tem pa nastopijo stroški vezanih sredstev v primeru gotovinskega pologa ali pa stroški obresti in zavarovanja v primeru kritja v obliki kredita (Sadiković, 2009, 12).

Primerjava bančne garancije z drugimi instrumenti zavarovanja

Bančno garancijo v teoriji pogosto primerjajo s poroštvom, dokumentarnim akreditivom in stand-by akreditivom, zato bomo tudi tukaj predstavili glavne razlike ter podobnosti med njimi.

Poroštvo je akcesorna, od glavne zaveze neodvisna obveznost, saj brez glavne obveznosti ne more nastati in se tudi ne more nadaljevati. Po zakonski definiciji (1012. člen OZ¹) je poroštvo porokova zaveza upniku, da mu bo izpolnil veljavno in zapadlo obveznost dolžnika, če ta tega ne bo storil sam (Tratnik et al., 2010, 58).

¹ OZ – Obligacijski zakonik.

Tratnik in drugi (2010, 54–55) navajajo razlike med poroštvom in bančno garancijo:

- Poroštvo je akcesorne narave, neodvisna bančna garancija pa je samostojna obveza banke, ki ni vezana na temeljni posel. Neveljavnost ali neizpolnitev temeljnega posla nima za posledico, da bi obveznost banke po izdani bančni garanciji prenehala.
- Porok vedno jamči za tujo obveznost. Po definiciji poroštva iz 1012. člena OZ bo porok izpolnil obveznost dolžnika, če ta tega ne bo storil sam. Garant se nasprotno zaveže izpolniti svojo obveznost.
- Poroštvo je dvostranski pravni posel, kar bančna garancija, ki je enostranski, ni.
- S stroškovnega vidika je načeloma bančna garancija med dražjimi oblikami zavarovanja, ker banka zahteva plačilo administrativnih stroškov za odobritev in izdajo garancije ter nazadnje za vodenje.

Od dokumentarnih akreditivov se bančne garancije razlikujejo po tem, da slednje lahko pravilno izkoristimo le, če naročnik ni izpolnil obveznosti. Vendar pa garanta podobno kot izdajatelja dokumentarnega akreditiva ne zanimajo dejstva ob neizpolnitvi, temveč samo dokumenti (Ilešič, 1993, 15). Medtem ko dokumentarni akreditiv služi kot plačilni instrument za dobavljeno blago oziroma izvršene storitve, služi bančna garancija kot instrument zavarovanja za povračilo škode, ki utegne nastati, ker ena od pogodbenih strank ne bi izpolnila svojih obveznosti. Pomembna je ugotovitev, da je obveza akreditivne banke in tudi obveza banke – garanta abstraktna, popolnoma ločena od problematike osnovnega posla (Sapač, 2004, 10; povz. po Falatov, 1996, 14–15).

Dokumentarni akreditiv banke izdajajo na podlagi vnaprej pripravljenih obrazcev in je zato uporaben pri tipiziranih komercialnih (prodajnih) poslih. Garancijska izjava banke pa se v praksi pogosto oblikuje za vsak primer posebej in je primerno sredstvo zavarovanja plačil pri netipiziranih poslovnih razmerjih (Sapač, 2004, 10; povz. po Juhart in drugi, 1995, 63).

Mednarodna poslovna praksa je poleg tradicionalnega blagovnega akreditiva razvila tudi posebno vrsto akreditiva, t. i. stand-by akreditiv. Ta vrsta akreditiva se v praksi ocenjuje kot ameriški nadomestek za evropsko bančno garancijo, plačljivo na prvi poziv. Vedno

bolj je prisoten tudi v poslovanju evropskih bank (Sapač, 2004, 11; povz. po Tratnik 1999, 1).

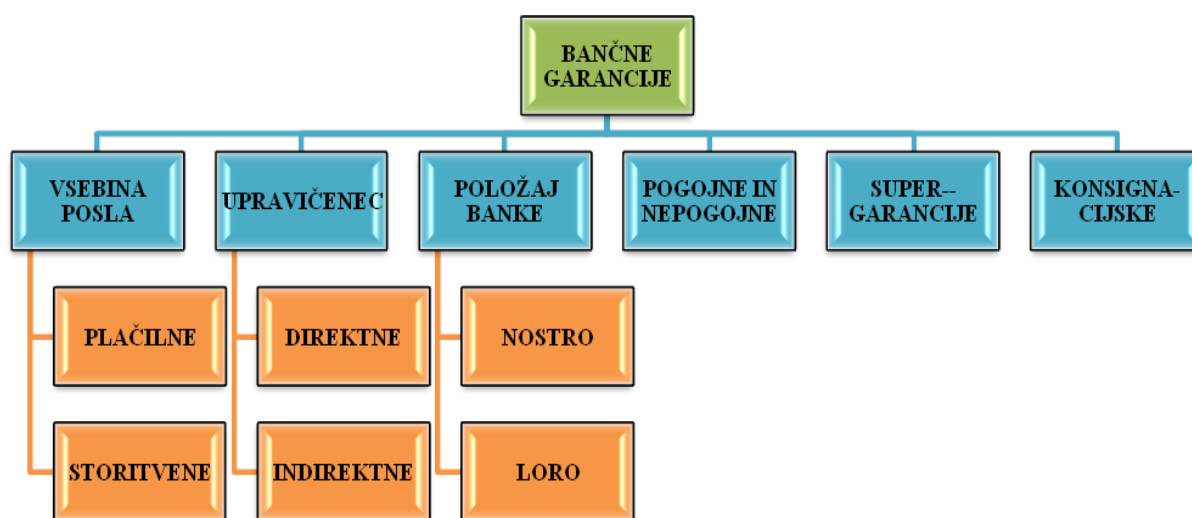
2.4 Vsebina in oblika bančnih garancij

Oblika in vsebina vsake bančne garancije je odvisna od sestavin posla, za katerega je bila izstavljena, vedno pa mora izražati voljo obeh strank. Banka izda garancijo vedno v pisni obliki, tekstna sporočila potrdi z garancijskim pismom. Garancijski tekst tvorijo (Zbašnik, 2001, 236):

- kraj in datum izstavitve,
- natančen naslov uporabnika garancije,
- navedba dejanskega stanja,
- številka garancije,
- garancijska obljuba,
- rok veljavnosti,
- garancijski znesek in morebitne obresti ali redukcije garancijskega zneska,
- način plačila,
- način pošiljanja garancije ter
- navedba pristojnega sodišča.

2.5 Vrste in delitev bančnih garancij

Bančne garancije delimo z vidika različnih kriterijev, na primer z vidika vsebine posla, z vidika upravičencev, z vidika položaja banke v poslu in podobno. V nadaljevanju sledi grafični prikaz bančnih garancij.

Slika 1: Delitev bančnih garancij
Vir: Lasten prikaz

Delitev bančnih garancij glede na vsebino posla

Plačilne garancije

Slika 2: Vrste in delitev plačilnih garancij

Vir: <http://www.abanka.si/instrumenti-zavarovanja/bancna-garancija>, dne 15. 4. 2011.

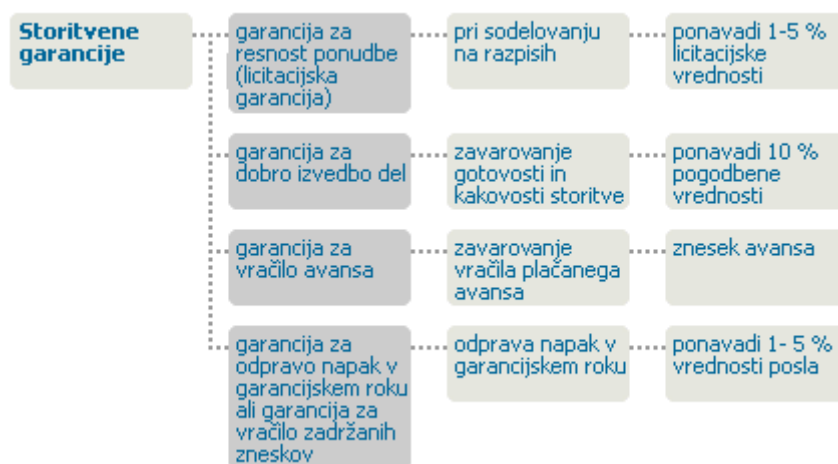
Plačilne garancije so zelo pogoste in se nanašajo na kupčevo obveznost plačila kupnine v enem znesku (ko je npr. dogovorjeno nedokumentarno plačilo po prejemu fakture) ali na obveznost odplačila kupnine v več enakomernih zneskih v enakih časovnih presledkih (kadar gre za odplačilo dobaviteljevega kredita). Garancija je nepogojna, nepreklicna in izraža lastno bančno obveznost. Pri teh garancijah banka pogosto jamči še za plačilo vseh drugih stroškov kreditorja, pri čemer morajo biti jasno navedeni posamezni kreditni obroki, višina obrestne mere oziroma način računanja obresti ter veljavnost garancije (Zbašnik, 2001, 238).

Pri plačilni garanciji banka prevzema abstraktno, od osnovnega posla neodvisno in nepreklicno obvezo, da bo upravičencu plačala določen znesek, če bodo izpolnjeni pogoji, ki so navedeni v garanciji sami (Falatov, 1996, 26).

Ta vrsta garancije, ki je v praksi skoraj vedno formulirana kot »simple demand guarantee« s klavzulo plačljivosti »na prvi poziv«, je za poslovno prakso izrednega pomena (Falatov, 1996, 26).

Plačilna garancija, izdana v zavarovanje kreditnih transakcij, običajno vsebuje klavzulo o prenosljivosti, kar upravičencu omogoča refinanciranje osnovnega posla iz naslova forfeiranja (Falatov, 1996, 26).

Storitvene garancije

Slika 3: Vrste in delitev storitvenih garancij

Vir: <http://www.abanka.si/instrumenti-zavarovanja/bancna-garancija>, dne 15. 4. 2011.

❖ Garancija za resnost ponudbe

Razpisniki mednarodnih licitacij (t. i. tenderjev) z razpisom tenderja pozivajo nedoločeno število ponudnikov, da pod pogoji, ki jih vsebuje tender, predložijo svoje ponudbe za dobavo blaga ali za izvedbo investicijskih del. Razpisniki tenderja v tenderski dokumentaciji običajno zahtevajo, da ponudnik skupaj s svojo ponudbo predloži tudi ponudbeno garancijo, ki se navadno glasi na 1–5 % vrednosti posla. Tekst take garancije je največkrat določen že vnaprej v tenderski dokumentaciji in ga ponudniki oziroma njihove banke ne morejo spreminjati, večinoma pa vsebuje tudi klavzulo plačljivosti »na prvi poziv«. Ponudbena garancija po svojem namenu in vsebini krije povračilo škode in tveganje, kateremu je izpostavljen razpisnik tenderja, če bi bila ponudnikova ponudba izbrana kot najprimernejša, ponudnik, ki je pozvan na podpis pogodbe pod pogoji dane ponudbe, pa pogodbe ne bi hotel skleniti (običajni razlogi za to so: zmotna kalkulacija, dvig cen, devalvacija valute itd.). V takem primeru je razpisnik tenderja – upravičenec po garanciji upravičen zahtevati plačilo zneska, navedenega v garanciji. Običajno je v razpisu

predvideno tudi, da se ponudbena garancija v primeru podpisa pogodbe zamenja za garancijo za dobro izvršitev posla (Falatov, 1996, 19–20).

❖ Garancija za dobro izvedbo posla

Garancija za dobro izvršitev posla je običajno nadgradnja garancije za resnost ponudbe. V primeru, ko pride do sklenitve posla, želi biti investitor zavarovan z garancijo banke, ki jamči, da bo izvajalec izpolnil pogodbo oziroma da bo izvedel dogovorjeni posel tako, kot je bilo dogovorjeno. Nanaša se torej na konkretne dogovorjene posle, torej brez sodelovanja več ponudnikov. Osnova je ponudba z vsemi bistvenimi sestavinami in dokumentacijo, ki je sestavni del ponudbe (inženiring, tehnična dokumentacija, skice, pogoji za sklenitev pogodbe, besedila bančnih garancij, priporočila in drugo) (Najdenovski, 2009, 25; povz. po NLB, 1991, 41).

Garancijo za dobro izvedbo posla zahteva kupec, priskrbeti pa jo mora dobavitelj oziroma izvajalec oziroma investitor. Z njo garancijska banka jamči, da bo izplačala določen garancijski znesek, če glavni dolжник ne bo izpolnil pravočasno in na dogovorjeni način pogodbenega posla (Zbašnik, 2001, 237–238).

❖ Garancija za vračilo predplačila – avansa

V mednarodni trgovinski menjavi kupec (uporabnik garancije) plača prodajalcu (nalogodajalcu za izdajo garancije) po navadi po podpisu pogodbe del kupnine vnaprej. To plačilo (predujem ali avans) ima dvojno vlogo. Pomeni, da je kupec resno pristopil k poslu, istočasno pa pomeni delno kreditiranje prodajalca, saj s tem zneskom prodajalec (izvajalec) pokrije del stroškov, potrebnih za pripravo del (nabava materiala, transport opreme itd.).

Takšni avansi včasih pomenijo visoke vsote, v praksi namreč znesek dogovorjenega avansa znaša do 30% pogodbene vrednosti posla. Pri plačilu predujma kupec tvega, da prodajalec ne bo izpolnil svoje pogodbene obveznosti in ne bo vrnil prejetega plačila. Da to tveganje zmanjša, kupec zahteva bančno garancijo, ki pokriva celotni znesek predujma. Garancije za vračilo predplačila se največkrat uporabljajo pri pogodbah o dobavi blaga, ki se izdeluje po naročilu, pri investicijskih projektih »na ključ«, kot tudi pri prodaji blaga na kredit (kjer se del vrednosti blaga plača takoj po podpisu pogodbe, del ob dobavi, za preostanek pa prodajalec kupca srednjeročno kreditira) (Falatov, 1996, 20–21).

❖ Garancija za odpravo napak v garancijskem roku

Kupec in prodajalec se pogosto dogovorita za uporabo garancije za odpravo napak predvsem pri investicijskih delih, kajti namen garancije je zagotoviti hitro in zanesljivo odpravo napak (Bertrams, 1990, 28).

Tovrstne garancije namreč kupcu krijejo tveganje in zagotavljajo možnost hitrega plačila v primerih, ko kupec pravočasno in pravilno reklamira napake zaradi kakovosti na dobavljenem blagu, pozove prodajalca, naj napake odpravi, ta pa tega ne stori. Napake na dobavljenem blagu ali izvršenih storitvah lahko kupec odpravi s pomočjo tretje osebe, stroške in škodo, ko so pri tem nastali, pa krije z unovčitvijo ustreznega zneska na omenjeni garanciji (Falatov, 1996, 24).

Takšna garancija nadomesti potrebo kupca, da zaradi svoje varnosti zadrži del plačila, dokler dobavljenemu blagu ne poteče garancijski rok. Garancije za odpravo napak znašajo v praksi 5 do 10 odstotkov vrednosti posla, za katerega se dajejo (Falatov, 1996, 24).

Rok veljavnosti te garancije je navadno enak garancijskemu roku, podaljšanem za razumno obdobje, ki je upravičencu potrebno za unovčitev garancije (Falatov, 1996, 24).

❖ Garancija za vračilo zadržanih zneskov

Tovrstna garancija v praksi nastopa na področju investicijskih del. Pogodbe o izvajanju investicijskih del običajno predvidevajo, da je naročnik upravičen zadržati plačilo 5 – 10 % vrednosti opravljenih del do izteka garancijskega roka, ki je dogovorjen za opravljena dela. Tako zadržani zneski se običajno sproščajo – plačajo izvajalcu proti predložitvi omenjene garancije. Garancija za zadržane zneske po svoji vsebini nadomešča torej garancijo za odpravo napak (Falatov, 1996, 25).

Delitev bančnih garancij glede na upravičenca

Direktne garancije

Direktna ali neposredna garancija je tista, v kateri je udeležena samo ena banka, ki garancijo izda neposredno v korist upravičenca oziroma uporabnika garancije; ta ima pravico uveljavljati svoje pravice, torej izplačilo garancijskega zneska, neposredno pri banki – garantu (Zbašnik, 2001, 243).

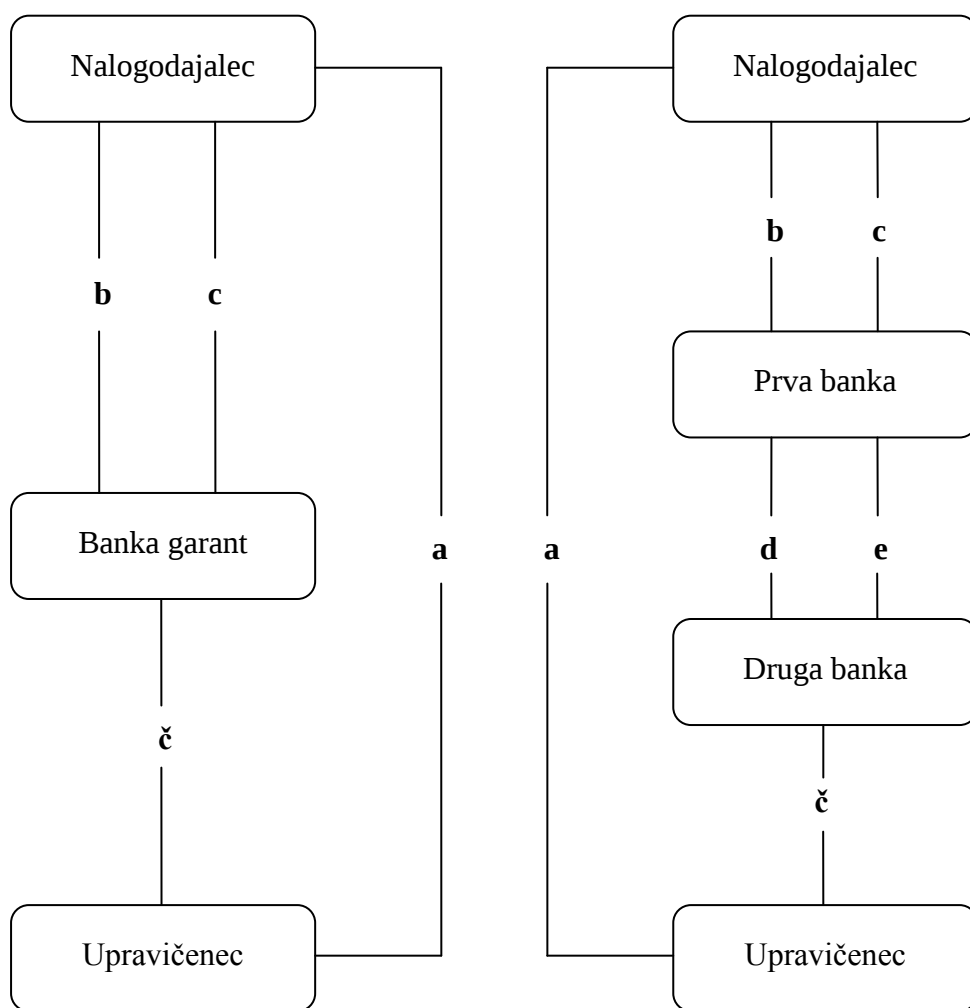
Prednost direktnih garancij je v neposrednosti odnosa med banko garantom in uporabnikom garancije, saj je tako manj možnosti medsebojnih sporov. Zaradi vključitve samo enega garanta pa so bistveno nižji tudi stroški, saj dolžnik plača provizijo samo eni banki (Najdenovski, 2009, 28).

Indirektne garancije

V praksi so zelo pogoste tudi indirektne ali posredne garancije, pri katerih se poleg dolžnikove banke – garanta v razmerju med upnikom in dolžnikom pojavi še ena dodatna, lahko pa tudi več bank (Zbašnik, 2001, 243).

Posel izdaje indirektne garancije poteka tako, da prva banka izda garancijo v korist druge banke oziroma drugi banki izda nalog, da naj za njen račun (račun prve banke) izda v korist upravičenca garancijo točno določene vsebine. Pogoji za izdajo indirektne garancije je seveda predhodni dogovor med prvo in drugo banko glede potrebnega kritja za izdajo indirektne garancije. Ker je druga banka običajno korespondent prve banke, navadno obstajajo bilateralni sporazumi o načinu zagotovitve kritja oziroma v skrajnem primeru služi kot kritje za izdajo take garancije obremenitev kreditne linije ali kontokorentnega računa, ki ga ima prva banka pri drugi banki (Zbašnik, 2001, 243).

Eden izmed razlogov za uvedbo indirektnih garancij je zlasti v restriktivni devizni zakonodaji države, v kateri ima upravičenec svoj sedež. Devizne zakonodaje nekaterih držav ne dovoljujejo, da banke njihovim deviznim rezidentom izdajajo direktne garancije. V korist teh upravičencev lahko izdajajo bančne garancije le njihove lokalne banke (Falatov, 1996, 29–30).

- a..... osnovna pogodba
b..... pogodba o izdaji garancije
c..... pogodba za opravljanje poslov
č..... bančna garancija
d..... kontragarancija
e..... pogodba za opravljanje poslov

Slika 4: Direktna in indirektna garancija
Vir: Mueller, 1987, 60.

Delitev bančnih garancij glede na položaj banke v poslu

Glede na položaj (kraj izdaje) banke delimo bančne garancije na nostro in loro garancije.

O nostro garanciji govorimo, kadar banka izda garancijo za svojega komitenta, o loro garanciji pa, kadar banka sprejme garancijo neke tuje banke v korist njenega komitenta (Zbašnik, 2001, 236).

Loro garancije dalje razdelimo še na notificirane in konfirmirane garancije.

Pri konfirmiranih garancijah domača banka nastopa v vlogi potrdilne (konfirmne) banke. Banka sporoči garancijo svojemu komitentu (uporabniku) in jo tudi potrdi oziroma konfirmira. To pomeni, da domača banka prevzame samostojno obveznost plačila garancijskega zneska v primeru, da tuja banka tega zneska ne bi plačala. Domača banka se lahko zavaruje s kontragarancijo tuje banke (Falatov, 1996, 28).

Notificirane loro garancije so tiste, pri katerih uporabnikova banka ne prevzema svojih obveznosti za izdano garancijo, temveč le prenese potrdilo, ki ga je prejela od tuje (garancijske) banke. Domača banka se v tem primeru imenuje notificirana banka in ne prevzema nobenih odgovornosti iz garancije (Falatov, 1996, 28).

Pogojne in nepogojne garancije

V praksi se pogosto razlikuje med pogojnimi in nepogojnimi garancijami, kar lahko povzroči težave pri pravni klasifikaciji teh instrumentov, zato je potrebna podrobnejša opredelitev teh pojmov.

Pri pogojni garanciji je zavarovan pred interesom upravičenca predvsem interes banke, ki zaradi vključitve določenega pogoja, npr. ni zavezana za izpolnitev obveznosti, v tistih primerih, ko se ne pričakuje povrnitev garancijskega zneska (Pivka et al., 1999, 334).

Uporaba pojma »pogojnih« garancij je nastala kot posledica mišljenja, da tudi garancije »na prvi poziv« lahko vsebujejo določen pogoj dokumentarne narave. Če npr. bančna garancija zahteva od uporabnika, da predloži pisni zahtevek za eventualno plačilo, je predložitev takšnega zahtevka dejansko pogoj, da banka znesek izplača. Nekatere garancije na prvi poziv lahko zahtevajo, da uporabnik priloži potrdilo določene strokovne osebe

oziroma instance, ali pa celo sklep arbitraže ali sodišča kot pogoj za izplačilo. Takšne garancije se imenujejo pogojne in se bistveno razlikujejo od »brezpogojnih« garancij na prvi poziv (Najdenovski, 2009, 30; povz. po Vukmir, 2002b, 38).

Pri brezpogojnih garancijah se od bank ne pričakuje, da poizvedujejo po točnosti ali resničnosti izjav, potrdil ali sodnih odločitev, ki so zahtevane ob bančnem izplačilu. Banka garancijski znesek izplača, če sta oblika in zunanji videz zadovoljiva, pri čemer ni nujno, da je vsebina točna ali celo resnična. To niso pogoji, ki bi jih banke vezale na temeljni odnos med uporabnikom in nalogodajalcem, čeprav so v določeni meri neki »pogoj« za izplačilo. Takšne garancije se v mednarodnem poslovanju obravnavajo kot »garancije na prvi poziv«, saj jih banka izplača na prvi poziv ob predložitvi dogovorjenega dokumenta pod predpostavko, da dokument s svojo obliko ustreza pogoju. Mišljeno je torej, da ni nujno, da garancija vsebuje besede »na prvi poziv«, da bi imela to lastnost. Najpomembnejše pri tem pa je dejstvo, da garancija ni vezana na pogoj iz osnovnega posla med nalogodajalcem in uporabnikom (Najdenovski, 2009, 30–31; povz. po Vukmir, 2002b, 38).

Za lažjo predstavo lahko na primer vzamemo garancije, ki zahtevajo, da se zahtevi za plačilo priloži izjava uporabnika, s katero slednji potrjuje, da nalogodajalec ni izpolnil svoje dogovorjene obveznosti. Pomembnost tega pogoja je v tem, da je pod popolnim nadzorom uporabnika, zaradi česar se zahtevek za plačilo ne bi mogel obravnavati kot pogojni, ki bi neko nepogojno garancijo spremenil v pogojno. Pomembnost tega pogoja je v tem, da je pod popolnim nadzorom uporabnika, zaradi česar se zahtevek za plačilo ne bi mogel obravnavati kot pogojni, ki bi neko nepogojno garancijo spremenil v pogojno. Uporabnik za dajanje takšne izjave ne potrebuje nobenega soglasja, sam se namreč odloča o tem, ali bo izjavo podal ali ne, banka pa mora izplačati garancijski znesek tudi v primeru, da nalogodajalec meni, da je dal uporabnik lažno ali neutemeljeno izjavo. V takšnem primeru lahko nalogodajalec toži uporabnika za povračilo vsega tistega, kar je plačal sam in kar je izplačala banka, vendar to prav nič ne vpliva na položaj banke v času, ko se od nje zahteva plačilo (Najdenovski, 2009, 31; povz. po Vukmir, 2002b, 38).

Bolj zapletena situacija nastane v primeru, da mora uporabnik predložiti »dokaz«, da je nalogodajalec prekršil določeno pogodbeno obveznost in se kot to upošteva strokovno mnenje neke institucije oziroma tretje osebe. V primeru, ko je strokovno mnenje v vseh ali

posameznih postavkah dvoumno, lahko pride tudi do spornih vprašanj. Teoretično bi se lahko banka postavila v položaj ocenjevalca strokovnega mnenja z namenom, da bi presodila, ali izrečeno strokovno mnenje opravičuje izplačilo bančne garancije (Najdenovski, 2009, 31).

Pri bančnih garancijah je, kot smo ugotovili, razlikovanje »pogoja« od »pravega pogoja« zelo občutljivo. Tudi običajen zahtevek za plačilo bi lahko postal pogoj, če bi vseboval še nekatere druge značilnosti, ki bi ga naredile kot pogojnega. Ali je neka zahteva, ki jo vsebuje bančna garancija, res pogoj ali pa je zgolj formalnost, je možno ugotoviti samo iz načina, na katerega je garancija izoblikovana. Pri velikem številu bančnih garancij zato lahko pride do nejasnosti, še posebno, če si stranke niso povsem na jasnem, kaj se želijo dogovoriti, ali pa jim niso jasna osnovna načela bančnih garancij (Najdenovski, 2009, 31; povz. po Vukmir, 2002a, 39).

Brezpogojne so torej tiste garancije, pri katerih za izplačilo dogovorjenega zneska zadošča že zahtevek uporabnika v dogovorjeni obliki in n i postavljenih nikakršnih drugih pogojev za izplačilo. Po definiciji so brezpogojne garancije tiste, ki vsebujejo besede »na prvi poziv« ali besede z enakim pomenom, kot npr. »brez ozira na pritožbe« in podobno. Brezpogojnost pa ne spreminja dejstva, da je k zahtevi treba priložiti tudi listino, s katero se potrjuje neizpolnjevanje garancije. Garancija bi bila pogojna, če bi vsebovala neki težko opredeljiv pogoj (npr., da je »dostavljeno blago ustrezne kakovosti« ali, da je »objekt uspešno zaključen«) (Najdenovski, 2009, 32; povz. po UniCredit Banka 2008a, 14).

Za izognitev nevarnosti neizpolnitve temeljnega pravnega posla je torej najustreznejša nepogojna bančna garancija, ki vsebuje določilo »na prvi poziv«. To namreč pomeni, da banka ne more uveljavljati zoper upravičenca ugovorov, ki jih naročnik garancije kot dolжник lahko uveljavlja proti njemu iz zavarovalne obveznosti.

Supergarancije

Supergarancija je posredna garancija, pri kateri se supergarant zaveže, da bo plačal garancijski znesek, če tega ne bo storila garancijska banka (Zbašnik, 2001, 237).

Pri supergaranciji gre za dve banki, ki sta v neposrednem pravnem odnosu z istim uporabnikom garancije. Glavna značilnost teh garancij je, da se banka, ki izdaja supergarancijo obvezuje, da bo izpolnila obvezo, če je ne bo izpolnila banka, ki je izdala glavno garancijo. Pogoji obeh garancij morajo biti enaki in ne sme prihajati do odstopanj. Npr. neka poslovna banka izda garancijo v korist ameriškega dobavitelja opreme na kredit. Tako jamči za plačilo dospelih obrokov v skladu s plačilnimi pogoji, navedenimi v osnovni pogodbi. Uporabnik garancije zahteva, da izda supergarancijo neka zanesljivejša in bolj ugledna banka, kot je banka, ki je izdala osnovno garancijo. S supergarancijo supergarant garantira upravičencu iz garancije izpolnitev obvez po glavni garanciji, to je plačilo dospelih obrokov, če tega ne stori banka, ki je izdala glavno garancijo (Najdenovski, 2009, 32; povz. po Bizjak, 1992a, 46).

Prošnjo za izdajo supergarancije vloži banka, ki je izdala glavno garancijo. Obenem potrjuje, da bo supergarantu povrnila kakršen koli znesek, ki bi ga ta plačal na podlagi supergarancije. Supergarant pred izdajo seveda preuči boniteto banke, za katero izdaja supergarancijo (Najdenovski, 2009, 32).

Konsignacijske garancije

Konsignacijska garancija je primerna predvsem za način poslovanja, ko blago prodajajo posredniki (zastopniki) v tujini in iz svojih konsignacijskih skladišč. Značilnosti konsignacije blaga so:

- blago v konsignacijskem skladišču je last principala vse do trenutka prodaje,
- blago v konsignacijskih skladiščih se dokončno carini v trenutku prodaje,
- posrednik blago prodaja po pogodbeno določenih cenah, za ustvarjeno prodajo pa mu pripada provizija, ki je predhodno določena in vračunana v pogodbeno ceno izdelka (Najdenovski, 2009, 33; povz. po Bizjak 1992a, 50).

Konsignacijsko garancijo zahteva tuji dobavitelj blaga, t. i. konsignant. Blago je v konsignacijskem skladišču, še ni ocarinjeno in je še v popolni lasti konsignanta. Šele z njegovo prodajo končnemu uporabniku je možno carinjenje. Tuji dobavitelj si želi s tovrstno garancijo zagotoviti, da bo izkupiček od prodanega blaga nakazan na njegov račun in da bodo v primeru ukinitve konsignacijskega skladišča neprodani izdelki vrnjeni v tujino. To mu sicer pogodbeno jamči domače podjetje (t. i. konsignator), vendar konsignanti praviloma zahtevajo tudi bančno garancijo. Z njo namreč banka jamči, da bo izplačala določen garancijski znesek, če v primeru tveganja (npr. blago ne bo vrnjeno v tujino, denar ne bo nakazan v tujino) tega ne bo mogel storiti konsignator (Zbašnik, 2001, 243).

V bankah garancije za plačilo protivrednosti prodanega blaga in garancije za vrnitev neprodanega blaga iz konsignacije najpogosteje izdajajo v sklopu enega garancijskega pisma, ne glede na to, da je vsebina obveznosti iz teh garancij različna. Glavni razlog za to je zmanjševanje bančnih stroškov. To tudi omogoča, da banka komitentu zaračuna samo eno provizijo, ne glede na to, da prevzema dve različni obveznosti (Najdenovski, 2009, 33).

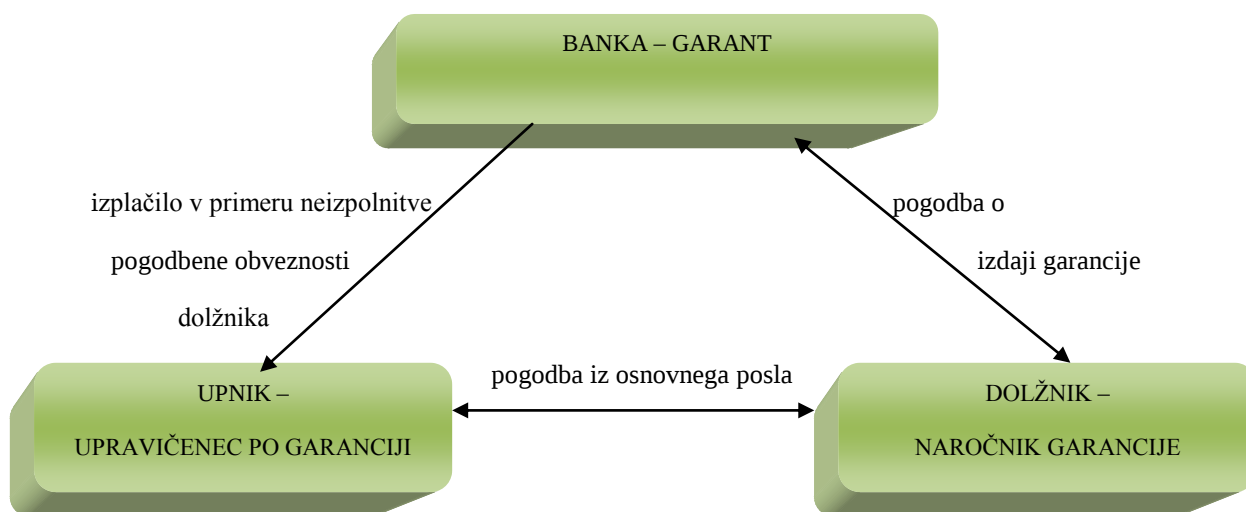
2.6 Pravna razmerja in subjekti bančnih garancij

Pri poslovanju z bančnimi garancijami nastane ekonomsko tristransko razmerje, in sicer nalogodajalec – naročnik bančne garancije, upnik – upravičenec po garanciji in banka, ki garancijo izda – garant.

1. **Nalogodajalec** oziroma naročnik bančne garancije je stranka, na katere zahtevo se garancija izda. Nalogodajalec se tako svojemu pogodbenemu partnerju obveže, da bo za izpolnitev njegovih obveznosti jamčila banka.
2. **Upravičenec** iz garancije oziroma uporabnik je upnik, ki je povsem zavarovan v primeru, da dolжник (nalogodajalec) ne izpolni svojih obveznosti na dogovorjen način. V tem primeru lahko upravičenec zahteva od garanta izpolnitev obveznosti, ki so prevzete z bančno garancijo.
3. **Banka – garant** je stranka, ki garantira, da bo nalogodajalec za garancijo izpolnil določene obveznosti iz osnovne pogodbe. V nasprotnem primeru bo banka plačala upravičencu določen znesek, največ do višine garancijskega zneska, za nadomestitev nastale škode. Znesek, ki ga banka izplača, je določen v garanciji. S tem je v primeru neizpolnitve pogodbenih obveznosti zmanjšana nevarnost tveganja za oba udeleženca osnovnega posla. Izdaja bančnih garancij je za banko donosen posel (Štajner, 2006, 26).

Pri bančnih garancijah nastanejo tri pravna razmerja, ki pa so po svoji vsebini vsako zase samostojno in pravno neodvisno (kadar je izdana neodvisna bančna garancija). Ta razmerja nastanejo med:

- naročnikom garancije in upravičencem,
- naročnikom garancije in garantom ter
- upravičencem po garanciji in garantom.

Slika 5: Razmerja pri poslovanju z bančno garancijo
Vir: Lasten prikaz

Razmerje med naročnikom garancije in upravičencem

To sta po navadi stranki iz temeljnega posla, v katerem se ena stranka (naročnik) zaveže, da bo drugi stranki (upravičencu) izdala bančno garancijo za zavarovanje svojih obveznosti. Temeljno razmerje je lahko karkoli, prodajna pogodba, podjemna pogodba, transportna pogodba in podobno. Kadar je izdana neodvisna bančna garancija, garant ne more uveljaviti nobenih ugovorov iz temeljnega posla (Tratnik et al., 2010, 51).

Razmerje med naročnikom in garantom

To razmerje, imenovano tudi kritno razmerje, ni predmet pravil o bančni garanciji, čeprav se v praksi pogosto zamenjuje. Gre za razmerje med naročnikom in banko, ki temelji na pogodbi o izdaji bančne garancije. Z njo se pogodbeni stranki dogovorita o vrsti in vsebini bančne garancije in o kritju zaveze banke, torej o zavarovanju potencialne terjatve banke do naročnika. Na podlagi 1087. člena OZ je naročnik dolžan povrniti garantu vsak znesek, ki ga je ta plačal po garanciji. Gre za regresni zahtevek, ki ga ima banka proti naročniku bančne garancije. Pri tem je nepomembno, ali gre za odvisno ali neodvisno bančno garancijo (Tratnik et al., 2010, 52).

Razmerje med upravičencem in garantom

Samo to razmerje je tisto, ki ga urejajo pravila o bančni garanciji. Gre za valutno razmerje, ki nastane s trenutkom, ko izda banka garancijo oziroma na podlagi izjave volje banke, ne da bi bilo potrebno soglasje upravičenca. Seveda je od upravičenca nato odvisno, ali bo unovčil garancijo ali ne. Mednarodna pravila določajo nadalje, da velja oddajna teorija, kar pomeni, da obveznost nastane takrat, ko je izdana in zapusti sfero izdajatelja (Tratnik et al., 2010, 52).

Pravna zloraba garancij

Neodvisna bančna garancija dopušča tudi možnost zlorabe. Ker je izplačilo neodvisno od temeljnega posla, lahko nastopi primer, ko je banka dolžna plačati upravičencu, ki svojih obveznosti iz temeljnega posla ni izpolnil ali obveznost ni bila prekršena. Takšni primeri so v nasprotju z namenom neodvisne bančne garancije, ki naj zagotavlja, da garant ne zavlačuje z izplačilom in upravičenec ne nosi bremena možnosti zavlačevanja izplačila (Tratnik et al., 2010, 53).

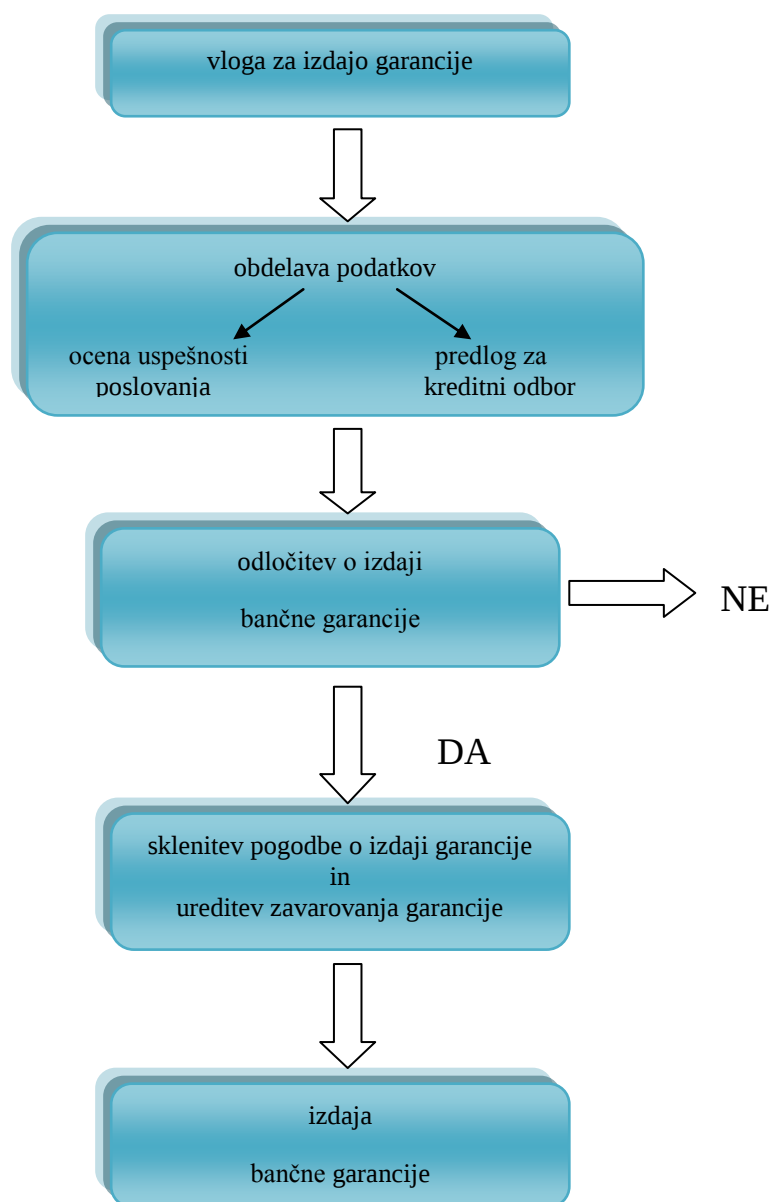
Vendar pa je neodvisnost in s tem podana možnost zlorabe neodvisne bančne garancije omejena. Gre za primere, ki so v praksi poznani pod pojmom »unfair calling« ali »fraudulent call«. Sodna praksa priznava garantu pravico, da odkloni izplačilo po garanciji, če upravičenec postavi zahtevo za izplačilo očitno in nesporno neutemeljeno in s tem želi zlorabiti svoje pravice iz bančne garancije. Odklonitev se utemeljuje s splošnimi pravili civilnega prava, natančneje s prepovedjo zlorabe pravic (7. člen OZ) in obveznostjo vestnega ter poštenega ravnanja (5. člen OZ). Težava pri tem je, da temelji garantova zavrnitev izplačila, ki je pri neodvisni bančni garanciji razmerje med garantom in upravičencem, na kršitvi razmerja med upravičencem in naročnikom, torej kršitvi temeljnega razmerja. Nedvomno mora biti goljufiva zahteva za unovčitev jasna, očitna onkraj dvoma in neposredno dokazljiva. Naročnik mora biti sposoben nemudoma predložiti dokaze o neutemeljenosti zahteve, brez posebnega presojanja transakcije ali temeljnega posla (Tratnik et al., 2010, 53–54).

Vprašanje »unfair calling« se pojavi praviloma z zahtevkom naročnika po prepovedi izplačila garantiranega zneska, čeprav zahteva za unovčitev izpolnjuje vse zahteve iz garancije. Gre za primere, ko naročnik zahteva izdajo začasne odredbe za prepoved izplačila garancije. Pravni redi se zato v teh primerih ukvarjajo z vprašanjem, katera so tista dejstva in ravnanja upravičenca, ki upravičujejo sodno intervencijo. Angleška sodna praksa in sodna praksa kontinentalnih sodišč v Evropi za uporabo instituta zlorabe bančne garancije zahtevata jasne in takojšnje dokaze, onkraj dvoma. Splošno sprejeto pravilo je, da je zahtevke za unovčitev upravičenca goljufiv, če nima verjetne podlage v temeljnem poslu (Tratnik et al., 2010, 53–54).

3 POSTOPEK PRIDOBIVANJA BANČNE GARANCIJE ZA PRAVNE OSEBE V BANKI »X«

V raziskovalnem delu bomo predstavili pridobivanje bančnih garancij za pravne osebe v slovenski banki »X« (v nadaljevanju banka X). Predstavili bomo tudi unovčevanje bančne garancije ter pogoje za prenehanje veljavnosti bančne garancije.

Pridobitev bančne garancije zahteva določen postopek, ki ga prikazuje spodnja slika.

Slika 6: Postopek pridobitve bančne garancije
Vir: Resnik, 2006, 22; povz. po Banka Domžale, d. d., skupina NLB.

3.1 Vloga za izdajo garancije

Temelj za sklenitev posla je želja stranke oziroma podjetja po pridobitvi garancije, zato je prvi korak, ki ga mora storiti podjetje, oddaja vloge za izdajo oziroma pridobitev bančne garancije. Omenjena vloga mora vsebovati navedbo:

- zelenega zneska bančne garancije,
- veljavnosti oziroma roka zapadlosti garancije,
- namena uporabe bančne garancije in
- opredelitev zavarovanja bančne garancije.

Ko podjetje odda vlogo, banka povabi njegove zastopnike oziroma pooblaščenca na informativni razgovor, katerega glavni namen je pridobiti bistvene informacije o podjetju in o poslu, za katerega potrebujejo garancijo. Istočasno tudi podjetje pridobi informacije o banki in njenih garancijskih pogojih, na osnovi katerih se odloča za nadaljnje sodelovanje.

3.2 Dokumentacija za odobritev garancije

Po oddaji vloge za odobritev garancije in opravljenem informativnem razgovoru zahteva banka X od podjetja še določeno dokumentacijo o družbi in njenem poslovanju. To dokumentacijo razdelijo v banki X v tri osnovne skupine:

- dokumentacija, s katero se družba predstavi,
- dokumentacija, iz katere je razvidno poslovanje družbe, in
- dokumentacija, ki se nanaša na posamezno obliko zavarovanja.

Dokumentacija, s katero se družba predstavi (ob prvem poslu oziroma ob vsakokratni spremembi podatkov):

- sklep sodišča o registraciji družbe,
- obvestilo o razvrstitvi po dejavnosti AJPES²-a,
- potrdilo DURS³-a z davčno številko,
- podpisni karton, potrjen pri banki, preko katere družba opravlja plačilni promet,
- podatek o dejanskem lastniku družbe.

Podatki o poslovanju družbe:

- letni računovodski izkaz, kakor se posreduje na AJPES,
- letno poročilo družbe,
- konsolidirano letno poročilo (v primeru povezanih oseb),
- plan za naslednje poslovno leto,
- vprašalnik »Predstavitev družbe« s prilogo »Izjava o povezanosti oseb«,
- podatki o poslovanju družbe v tekočem letu,
- potrdilo o plačilni sposobnosti (za komitente banke X ni potrebno).

Dokumentacija, ki se nanaša na posamezno obliko zavarovanja:

- bianco podpisane menice z menično izjavo s pooblastilom izdajatelja menice za njihovo izpolnitev in unovčitev za vsako posamezno banko, kjer ima družba odprt transakcijski račun.

Druge dokumentacije glede na zavarovanje:

- hipoteka (zemljiškoknjižni izpisek, mapna kopija, posestni list, zavarovalna polica, vinkulirana v korist banke, cenitveno poročilo),

² AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

³ DURS – Davčna uprava Republike Slovenije.

- zastava premičnin (dokument o lastništvu premičnine, zavarovalna polica, vinkulirana v korist banke, cenitveno poročilo),
- zastava zalog (seznam zalog, vrednost zalog),
- zastava vrednostnih papirjev, tistih, ki kotirajo na borzi (potrdilo KDD⁴),
- zastava poslovnega deleža, lastninske pravice (dokazilo o obstoju),
- depozit (pogodba o depozitu, hranilna knjižica oziroma drugo dokazilo o depozitu),
- bančna garancija (originalni izvod bančne garancije),
- poroštvo Republike Slovenije in republiških skladov, občine, podjetja, obrtnika ali samostojnega podjetnika (poroštvna izjava z bianco podpisanimi menicami, podatki o poslovanju poroka),
- osebno poroštvo na menici (zemljiškoknjižni izpisek premoženja porokov, posestni list, bianco podpisane menice z menično izjavo),
- loro akreditivi (dokazilo o odprtem akreditivu),
- mednarodni prilivi (dokazilo o prilivu),
- cesija terjatev (seznam terjatev, podatki o poslovanju osnovnega dolžnika).

Navedena dokumentacija pomeni osnovo, ki daje banki X vpogled v poslovanje družbe. Vloga za izdajo garancije in naštetá dokumentacija kot priloga k vlogi predstavljata temelje, na podlagi katerih banka X prične z realizacijo posla.

⁴ KDD – Centralna klirinško depotna družba.

3.3 Analiza zahtevka

V banki X imajo v praksi vsako podjetje že razporejeno v ustrezno aplikativno bazo, ki daje podrobne informacije o boniteti samega podjetja. Ker je bonitetna ocena zelo pomemben dejavnik odločanja, v nadaljevanju povzemamo natančnejši prikaz postopkov za njeno izdelavo.

Priprava bonitetnega poročila

Pred začetkom poslovnega sodelovanja se izdelata bonitetno poročilo za podjetje – naročnika garancije, s katerim dobimo vpogled v poslovno-finančni položaj komitenta in predstavimo potencialna tveganja, ki jim je banka izpostavljena pri poslovanju z njim. Bonitetno poročilo pomeni za banke eno izmed oblik spremljanja komitentov banke in kot orodje za obvladovanje kreditnega tveganja. Banka X izdeluje bonitetna poročila za večje komitente praviloma enkrat letno, med letom se po potrebi dopolnjuje, za nove komitente pa se vzpostavi na začetku poslovnega sodelovanja. Bonitetno poročilo ima naslednjo strukturo:

- splošne podatke o podjetju,
- predstavitev poslovnega sodelovanja z banko X, d. d.,
- navedbo vodstva in kadrov podjetja,
- proizvodnjo in prodajni program, prodajo, nabavo, konkurenco,
- finančni položaj in poslovni rezultat,
- primerjavo s panogo,
- plan poslovanja,
- bonitetno mnenje kot povzetek ugotovitev v bonitetnem poročilu in izsledke raziskav.

Izbira zavarovanja garancije

Pri odločitvi za odobritev ima poleg bonitete podjetja ključno vlogo tudi zavarovanje garancije, ki banki zmanjšuje tveganja v primeru unovčevanja garancije. V praksi se dogaja, da bonitetna ocena podjetja zaradi najrazličnejših dejavnikov v trenutku odločanja ni skladna s pričakovanji ali predpisi banke, a se v primeru kvalitetnega zavarovanja vseeno odločimo za odobritev garancije. Ampak to je že stvar individualne presoje, saj banki ni v interesu, da pride do unovčenja garancije.

Ko je bonitetno poročilo izdelano in ustrezno zavarovanje predlagano, bančni komercialist banke X, kateremu je bilo podjetje, ki zaproša za garancijo, dodeljeno, razpolaga z vsemi potrebnimi informacijami, na podlagi katerih steče postopek odločanja o odobritvi ali zavrnitvi garancije.

V banki X se zavedajo, da praksa zahteva precej več, kot ponuja teorija, zato igra pomembno vlogo usposobljenost njihovih komercialistov, da v določeni fazi presodijo dano situacijo, kar pomeni, da znajo že na podlagi izkušenj iz preteklosti in poznavanja podjetja oceniti verjetnost, da do odobritve garancije pride. S tem je odpravljena morebitna neprijetnost in nezadovoljstvo poslovnega partnerja v primeru, da bi zahtevali dostavo obsežne dokumentacije, do odobritve posla pa ne bi prišlo.

Faza odločanja

Bančni komercialist, zadolžen za podjetje – naročnika garancije, v skladu s svojimi pooblastili pripravi predlog za odločanje na ustreznem nivoju.

Izdelanemu pisnemu predlogu se doda še predlog za odobritev posla, kjer se navede, pod kakšnimi pogoji je predlagana odobritev posla (znesek, namen, zapadlost in zavarovanje garancije ter nadomestilo za odobritev in nadomestilo za vodenje garancije).

Skrbnik podjetja v skladu s Pravilnikom o prenosu pooblastil na delavce s področja komercialnih dejavnosti v banki X pripravi predlog za organe odločanja v banki. Ti organi so:

- kreditni odbor,
- član uprave,
- direktor sektorja,
- pomočnik direktorja sektorja,
- vodja oddelka,
- strokovni delavec,
- vodja poslovne enote,
- vodja poslovalnice.

Odločitev, ki jo sprejmejo, je lahko:

- pozitivna, kar pomeni odobritev garancije, ali
- negativna, kar pomeni zavrnitev odobritve garancije, ali pa
- s pridržki, ki zahtevajo dopolnitev ali določene spremembe.

V pripravo predloga se po potrebi vključujejo tudi drugi oddelki in zunanji sodelavci. V primeru, da gre pri zavarovanju za zastavo nepremičnine, zunanja institucija izdela oceno o vrednosti premoženja, na osnovi katere pravni oddelek ali notar pripravi pogodbo o zastavi nepremičnine zaradi zavarovanja denarnih terjatev. Če pa se podjetje odloči v zastavo izročiti vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, morajo zaposleni v banki X pridobiti podatek o vrednosti le-teh, ki ga posreduje oddelek trgovanja s finančnimi instrumenti.

Če je bonitetna ocena ugodna in zavarovanje primerno, je faza odločanja kot odločitveni del posla zgolj rutinsko opravilo. A pogostokrat ni tako in v takšnih primerih se kaže sposobnost tistih, ki odločajo. Ni se vedno možno odločiti na podlagi opravljenih analiz, zato v banki X zasledujejo cilj, da je treba odločitev sprejeti tudi na drugih predpostavkah. Ocena bodočih pričakovanj igra prav tako pomembno vlogo kot sama predhodna analiza. Takšen pristop pa zahteva vključevanje in sodelovanje pri odločanju več oddelkov v banki – tako komercialnih kot spremljevalnih, kjer ima ključno vlogo Sektor upravljanja s tveganji.

Ni zanemarljivo, da v fazi odločanja v banki X velja pravilo, da izdaja garancije ni v poslovnem interesu banke, saj sama izdaja garancije povečuje izpostavljenost banke tveganjem. Je pa res, da služi tovrstna ponudba bolj kot dodatek k že ustaljenim poslovnim vezem na drugih področjih delovanja, ki banki prinašajo večji zaslužek, izdaja garancije pa je tveganje, ki ga velja sprejeti, saj so skupni učinki pozitivni.

Kakšno je bilo dejansko tveganje odobritve določene garancije pa najbolj pokaže prihodnost. Ker ima banka X dolgoletno tradicijo na tem področju, je ta prihodnost pri njih kar sedanjost, saj že danes ugotavljajo pozitivne učinke teh poslov, odobrenih v preteklosti. Izkustvo iz preteklosti je neprecenljivo pri končni fazi odločitve za odobritev garancije.

3.4 Izdaja bančne garancije

Ob ustreznih kazalnikih družbe vse našete aktivnosti pripeljejo do odobritve garancije in priprave garancijske pogodbe, ki je pripravljena skladno z odobrenimi pogoji. Izdaja garancije pomeni transakcije, ki jih sproži banka v okviru pogodbenih določil, bančni komercialist, skrbnik podjetja – naročnika garancije, pa uredi vse potrebno za podpis garancije.

Izdaja bančne garancije se realizira s podpisom pogodbe o izdaji garancije med banko – garantom in podjetjem – naročnikom garancije, v kateri navedeta medsebojne pravice in obveznosti. Bančni skrbnik podjetja sestavi pogodbo o izdaji garancije po standardnih pogojih, pogodba pa mora vsebovati splošne in druge pogoje ter sestavne dele, na podlagi katerih je bila odobrena.

Pogodbo podpišeta obe stranki, najprej pa podjetje – naročnik garancije. Po prevzemu pogodbe in dokumentacije s strani podjetja bančni komercialist preveri:

- ali je zahtevana dokumentacija ustrezna,
- ali so izpolnjeni vsi pogoji, navedeni v sklepu pristojnih za odločanje, ter
- ali so pogodbo in instrumente zavarovanja podpisali vsi pooblašчени podpisniki.

Ko so izpolnjeni vsi pogoji in predložena zahtevana dokumentacija, pogodbo za izdajo garancije podpišejo še pooblaščene osebe v banki v skladu s pravilnikom o pooblastilih in podpisovanju.

Po urejenem zavarovanju in podpisu se izstavi pogodba podjetju – naročniku garancije.

Strokovna služba po ureditvi formalnosti pripravi tekst garancije. Banka izda garancijo v jeziku, v katerem komunicira z državo uporabnika garancije. Če naročnik garancije želi slednjo v drugem jeziku, banka upošteva njegova navodila. Pripravljeno garancijo podpišeta dva pooblaščena podpisnika in en izvod se posreduje naročniku garancije, ki jo posreduje dalje uporabniku oziroma upravičencu po garanciji, lahko pa jo banka tudi sama posreduje naravnost upravičencu. En izvod garancije banka knjigovodsko evidentira in v skladu s tarifo nadomestil pošlje komitentu obračun nadomestila za izdano garancijo.

3.5 Unovčitev bančne garancije

V primeru, da podjetje – naročnik garancije v garancijskem roku, določenem v garanciji, ni poravnalo dolga oziroma ni izpolnilo svojih pogodbeno določenih obveznosti, upravičenec po garanciji lahko zahteva od banke X (ki ima vlogo garanta) unovčenje garancije.

Obveznost banke X je, da obvesti podjetje – naročnika garancije, da želi uporabnik unovčiti garancijo.

Banka X upošteva dejstvo, da neupravičenega unovčenja garancije praktično vedno ni mogoče preprečiti, zato najprej preveri, ali so izpolnjeni formalni pogoji iz garancije, ki so sledeči:

- ali je zahtevku za unovčitev predložen izvirnik garancije in morebitne listine, zahtevane v besedilu garancije,
- ali je zahtevek za unovčitev banki predložen pravočasno, torej v roku veljavnosti garancije,
- drugi pogoji.

Preden pride do dejanskega unovčenja garancije, se banka X, podjetje in uporabnik garancije poskušajo dogovoriti še o nekaterih alternativah unovčenju garancije, kot so:

- podaljšanje roka veljavnosti garancije,
- znižanje oziroma zvišanje zneska garancije (v tem primeru se sklene dodaten aneks h garanciji in tudi pogodbi o izdaji garancije),
- odobritev posojila za vračilo dolga podjetja – naročnika garancije in s tem zaprtje garancije.

V primeru, da stranke ne uspejo skleniti kompromisne rešitve, upravičenec po garanciji zahteva njeno unovčenje. V tem primeru banka X poravna garancijski znesek, s tem pa med banko X in naročnikom garancije nastane posojilno razmerje. Obveznost podjetja – naročnika garancije se spremeni v posojilo, ki se obrestuje po zakonskih zamudnih obrestnih merah. Naročnik garancije se je v pogodbi o izdaji garancije obvezal, da bo na

prvi poziv banke plačal oziroma povrnil banki vsak znesek zapadle obveznosti iz garancije, vključno z morebitnimi stroški, ki nastanejo v zvezi s plačilom garancijske obveznosti. V nasprotnem primeru banka X začne z izterjavo iz naslova instrumentov zavarovanja.

3.6 Veljavnost in prenehanje bančne garancije

Veljavnost garancije je vnaprej določena in zapisana na garanciji ter v pogodbi o izdaji garancije. Plačilo po garanciji lahko upravičenec po garanciji uveljavlja samo v roku veljavnosti garancije.

V pravu bančnih garancij se srečujemo z vprašanjem, kdaj postane garancija nepreklicna in kdaj garancija stopi v veljavo, to je od kdaj naprej banka – garant prevzema obveznost plačila po garanciji. Vsebino obeh pojmov moramo strogo ločiti. Vsaka garancija postane nepreklicna z dnem njene izdaje. Velja, da je vsaka garancija nepreklicna, če ni izrecno označena kot preklicna (Falatov, 1996, 46). V veljavo stopi z dnem njene izdaje ali s kasnejšim dnem, če tako določajo pogoji garancije. Plačilna garancija običajno stopi v veljavo z dnem njene izdaje, medtem ko je nastop veljavnosti drugih vrst garancij odvisen od pogojev, ki so navedeni v garanciji. Rok izteka veljavnosti je določen s koledarskim datumom ali z nastopom določenega dogodka, to je s predložitvijo dokumentov, ki se za iztek veljavnosti garancije zahtevajo, ali z nastopom drugega dogodka, navedenega v garanciji (Falatov, 1996, 47–48).

Obveza banke po izdani garanciji preneha (Falatov, 1996, 49):

- s plačilom polnega garantnega zneska,
- z iztekom roka veljavnosti,
- z vračilom garancije pred iztekom roka veljavnosti,
- s prejemom pisne izjave upravičenca, da zahteve za plačilo po garanciji ne bo uveljavljal,
- s polno redukcijo garantnega zneska (pri avansnih garancijah, garancijah za odpravo napak),
- z nepravočasno ali nepopolno predložitvijo dokumentov, ki se v garanciji zahtevajo.

Tudi v banki X navajajo, da v praksi uporabljajo navedeno teorijo.

4 SKLEP

V diplomskem delu smo predstavili pojem, razvoj, vrste in značilnosti bančnih garancij. V praktičnem delu smo okvirno prikazali, kako poteka postopek pridobitve bančne garancije za pravne osebe v banki X. Hipoteza, da je garancija najvarnejši instrument zavarovanja pred tveganji neplačil in neizpolnitve pogodbenih obveznosti, je potrjena.

V današnjem poslovnem okolju se podjetja vse bolj srečujejo s plačilno nedisciplino in neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti, pred katerimi pa se lahko zavarujejo z uporabo bančnih garancij. To še posebej velja za t. i. garancije na prvi poziv, pri katerih banka – garant izplača znesek iz garancije brez ugovora pod pogoji, ki so določeni v garanciji. Uporaba bančnih garancij je jasno določena z mednarodnimi pravili.

V praktičnem delu smo prikazali, kako poteka proces pridobitve bančne garancije. Preden banka izda podjetju zahtevano bančno garancijo, temeljito preveri njegovo boniteto ter posel, za katerega se izdaja garancija. V ta namen opravi razne razgovore z odgovornimi v podjetju, ki morajo banki predložiti zahtevano raznovrstno dokumentacijo. Banka se nato na podlagi izdelane bonitete podjetja, predstavitve samega posla in predložene dokumentacije ter glede na predpisane kriterije same banke odloči, ali bo podjetju odobrila garancijo ali ne. Nato zahteva še zadostno zavarovanje garancije. Ko ima predloženo vso potrebno dokumentacijo in instrumente zavarovanja garancije, banka pripravi pogodbo o izdaji garancije, v kateri so navedene pravice in obveznosti banke in naročnika. Banka nato izda garancijo, s katero se nepreklicno zaveže, da bo v času njene veljavnosti poravnala garancijski znesek, če bo prišlo do unovčitve garancije. Banka za izdajo garancije zaračunava provizijo v skladu z veljavno tarifo banke in tako so za banko garancije tudi donosen posel.

V primeru, da naročnik ne izpolni pogodbene obveznosti do upravičenca, ima ta pravico do unovčitve bančne garancije in si s tem poplača škodo, ki jo je utrpel zaradi neizpolnitve pogodbenih obveznosti. V primeru unovčitve banka najprej preveri, ali je upravičenec predložil ustrezno dokumentacijo, ki jo zahteva garancija v primeru unovčitve. Če je ta zahteva izpolnjena, obvesti naročnika o nameri upravičenca in preveri, ali je možna kakšna alternativna rešitev. V primeru, da sporazuma ne doseže, izplača zahtevani garancijski

znesek, za katerega pa potem bremeni naročnika. Če ga ta ne poplača, se banka poplača z naročnikovimi zavarovanji, ki so bila predložena ob izdaji garancije.

Upravičenec po garanciji lahko unovči garancijo le v času njene veljavnosti, to je od dneva njene izdaje ali s kasnejšim dnem, če je tako določeno v garanciji, in do izteka roka veljavnosti. Po izteku roka veljavnosti upravičenec ne more uveljavljati pravice do izplačila garancijskega zneska. Veljavnost garancije pa pod določenimi pogoji lahko preneha tudi pred rokom njenega izteka.

Na podlagi tega prikaza ugotavljamo, da smo zadane cilje v celoti izpolnili, saj smo:

- predstavili pomen bančnih garancij, njihove sestavine in značilnosti,
- predstavili vrste bančnih garancij,
- prikazali poslovanje z bančnimi garancijami in predstavili postopek pridobivanja bančne garancije.

5 SEZNAM LITERATURE

- 1) Bertrams, R.: *Bank Guarantees in International Trade*, Kluwer Law International, Amsterdam, 1990.
- 2) Falatov, P.: *Bančne garancije v mednarodnem poslovanju*, CISEF, Ljubljana, 1996.
- 3) Ilešič, M.: *Bančne garancije v mednarodnih pravilih in praksi*, Pravna praksa 9-10, Ljubljana, 1993.
- 4) Mueller, S.: *Die Bankgarantie im internationalen Wirtschaftsverkehr*, Wirtschaftsverlag Orac, Wien, 1987.
- 5) Najdenovski, A.: *Bančna garancija kot pomemben instrument zavarovanja v mednarodnem poslovanju*, zaključna projektna naloga, Fakulteta za management, Koper, 2009.
- 6) Pivka, H. M., Puharič K.: *Pravo mednarodne trgovine*, Uradni list RS, Ljubljana, 1999.
- 7) Resnik, A.: *Bančne garancije kot instrument zavarovanja*, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, 2006.
- 8) Sadiković, M.: *Bančne garancije*, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, 2009.
- 9) Sapač, S.: *Garancije v poslovanju bank*, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, 2004.
- 10) Štajner, S.: *Standby akreditiv kot oblika bančne garancije*, magistrsko delo, Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 2006.
- 11) Tratnik, M., Vrenčur, R., Šlamberger M.: *Zavarovanje plačil: s primeri pogodb, klavzul, zemljiškoknjižnih predlogov in sodno prakso*, Inštitut za nepremičninsko pravo, Maribor, 2010.
- 12) Zbašnik, D.: *Mednarodne poslovne finance*, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, 2001.

SEZNAM VIROV

- 1) <http://www.abanka.si/instrumenti-zavarovanja/bancna-garancija>, dne 15. 4. 2011.
- 2) <http://www.hypo-alpe-adria.si/home.nsf/id/88>, dne 3. 4. 2011.